

Geachte voorzitter, andere gewaardeerde aanwezigen, luisteraars en lezers,

Veel van de thans voorliggende beleidsvoornemens zijn terug te vinden op een voorname plaats in het verkiezingsprogramma van de CU. Een verheugend feit, maar het maakt de CU ook scherp in de beoordeling van de inhoudelijke en uitvoerende kant van de beleidsvoornemens. Met 1 amendement en 4 moties geven we daaraan mede uitdrukking. Het protocol schrijft voor dat de tekst van het amendement en de moties voorgelezen dienen te worden. Dat zal ik aan het eind van de beschouwing doen.

Maar eerst een aantal complimenten

Niet in volgorde van belangrijkheid, maar meer organisch en voor de vuist weg is de CU tevreden over:

- de technische kwaliteit van de begroting 2015. Een pluim voor de afdeling Middelen, die erin geslaagd is weer een kwaliteitsslag te maken;
- de gekozen onderwerpen en speerpunten, waarop het college zich de komende tijd mag gaan richten, namelijk Kerngericht werken, Financieel Gezond, Bestuurlijke Toekomst, Voorzieningen, Bloeiende Economie, Sociaal Giessenlanden, Duurzaam Giessenlanden en Transformatie Organisatie;
- tevreden zijn we ook over de in de takendiscussienota genoemde aandachtsvelden en zeker niet op de laatste plaats
- de inzet, die het college telkenmale toont om de Raad - zeker en vooral op moeilijke en/of snel veranderende dossiers - te informeren en de burgers op de hoogte houden.

Deze raadsperiode is geen gemakkelijke. De decentralisaties, de bestuurlijke toekomst en de - zoals het college dat verwoordt - de veranderende verhouding tussen burger en overheid, vergen veel overleg, regionale inspanning en (be)stuurmanskunst. Er moeten veel deadlines worden gehaald, vooral in regionaal verband. Dat levert bij de CU-fractie de nodige vraagtekens op bij de zorgvuldige afhandeling van de voorstellen. Soms worden de grenzen van de democratisch verantwoorde besluitvorming opgezocht en naar de mening van de CU-fractie overschreden.

Zo ontbrak bij de voorstellen over het sociaal domein een lokale paragraaf, waarin de belangen van de Giessenlandse inwoners worden afgewogen. De adviezen van Zedje, Seniorenraad en Wmo-platform zijn waardevol. Het heeft ons daarom gestoord dat de adviezen en antwoorden in een te laat stadium aan de stukken werden toegevoegd. De irritatie van deze adviesorganen kunnen we ons dan ook goed indenken. Tijdens een recente raadsvergadering heeft het college beterschap beloofd en actie genomen om herhaling te voorkomen. De CU gaat ervan uit dat er geen herhaling komt en dat de lucht is geklaard.

Het belang van zorgvuldige besluitvorming

De komende jaren wil de CU graag de besluitvorming weer terugbrengen op de weg van de gedegen zorgvuldigheid. Dus geen overhaaste besluitvorming, en tegelijkertijd oog voor het momentum. Een strategie, die in de ogen van de CU de meeste garantie biedt voor duurzame en succesvolle veranderingen.

In onze visie is een verandering pas succesvol als de van te voren gestelde doelen binnen de voorgenomen termijn worden gehaald. Dat geldt ook voor investeringen in de Giessenlandse samenleving. Een aantal projecten, zoals de aanpassing van het Bruisend Hart, de gemeentelijke sporthal in Giessenburg en/of de reorganisatie van de activiteiten van De Til staan voor de CU al te lang op de politieke agenda. En wat te

denken van een tweede zonnepanelenproject, terwijl de openbare gebouwen in Giessenlanden het zonlicht totaal aan zich voorbij zien gaan? De inschakeling van de lokale ondernemers bij dergelijke projecten blijft een punt van aandacht.

De gang van zaken rondom de bibliotheken is een fraai en tegelijkertijd triest voorbeeld van de noodzaak om terug te keren op de weg van de geleidelijkheid en zorgvuldigheid.

Is Giessenlanden financieel gezond?

Vanavond ligt de begroting 2015 ter vaststelling voor. De kadernota 2015 typeerde het college als een beleidsarm stuk. De programmabegroting 2015 daarentegen is een degelijk financieel stuk met een uitgebreide beleidsmatige onderbouwing. En daar zijn we blij mee.

Dit jaar wordt de takendiscussienota en de raadsopdrachten oftewel het collegeprogramma tegelijkertijd aan de raad ter vaststelling aangeboden. Aan beleidsvoornemens in deze raadsperiode dus geen gebrek. Gelukkig! De CU heeft het voornemen om het komend jaar, dan wel in het jaar daarop initiatief te nemen om andere raadsopdrachten te formuleren. Dank voor de expliciete uitnodiging hiertoe.

In de raadsopdracht Financieel Gezond staat dat het doel is de inkomsten en uitgaven van de Gemeente structureel met elkaar in evenwicht te brengen. Heeft deze doelstelling realiteitszin en enig kans van slagen? Een aantal financiële feiten uit de jaarrekeningen en begrotingen van de afgelopen jaren heeft de CU op een rijtje gezet.

In 2011 t/m 2013 is de afwijking van de begroting en het werkelijke resultaat gemiddeld EUR 660.000 positief. In dezelfde periode nam het vermogen van Giessenlanden nam met circa EUR 4 miljoen toe. Er zijn weinig instellingen die in een tijd van crisis een dergelijke vermogenstoename kunnen melden. De afgelopen jaren heeft de CU gepleit het vermogen slim en duurzaam in te zetten voor de Giessenlandse samenleving. In financiële en concrete zin is daar tot nu toe weinig van gerealiseerd. Nu er ook in de begroting wat meer speelruimte komt, zal de CU terughoudend blijven in het ondersteunen van voorstellen tot investeringen, waaruit te grote, jaarlijkse financiële verplichtingen voor Giessenlanden voortvloeien. De duurzaamheid, energie- en budgetneutraliteit van de investeringen blijven voor de CU belangrijke ijkpunten. Uiteraard kan desinvesteren ook slim zijn, zowel voor koper en verkoper. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan het afstoten van de brandweerkazernes aan de Veiligheidsregio ZHZ en/of andere openbare gebouwen.

Zoals gezegd wordt de doelstelling van een financieel gezond Giessenlanden in de Raadsopdracht verwoord als 'de inkomsten en uitgaven van Giessenlanden structureel met elkaar in evenwicht te brengen'. Te brengen en/of te houden, beide zijn na te streven. Op basis van de historische financiële gegevens zal dat niet zo'n moeilijke opgave zijn. Mede met het oog op de forse volumetoename van de begroting zal de begrotingssystematiek gereviseerd moeten worden. In de afgelopen jaren zijn de meerjarenprognoses niet uitgekomen en dat is zacht uitgedrukt: er zitten grote verschillen in. De focus moet erop gericht zijn dat er een begroting komt die een betrouwbare voorspeller is van het jaarresultaat.

De forse afwijkingen zijn een bevestiging van de noodzaak voor een grondige analyse van de begrotingssystematiek inclusief de grondslagen van de door de raad te stellen kaders. De CU heeft in de afgelopen maanden hier meermalen voor gepleit en we vinden het dan ook prettig te constateren dat

hiervoor een brede instemming is, zowel binnen het college als de gemeenteraad.

De CU pleit er daarnaast voor dat het meerjarig jaarrekeningoverzicht mede als sturings- en controle-instrument voor de te stellen financiële kaders voor de begroting wordt gebruikt.

De lokale belastingen niet verhogen

De CU vindt het onrechtvaardig als de lokale belastingen worden verhoogd als achteraf -op basis van het jaarresultaat- de verhoging blijkt te zijn. Bij het nu begrote overschot van EUR 920.000 is het nauwelijks denkbaar dat 2015 met een negatief resultaat zal worden afgesloten. Bovendien kunnen incidentele tegenvallers opgevangen worden met het vermogen van Giessenlanden.

De CU dient daarom het volgende amendement in:

Gelet op het positieve begrotingsoverschot van EUR 92.000, de sterke vermogenspositie om eventuele tegenvallers in de nabije jaren te kunnen op te vangen en de forse jaarwinsten in de afgelopen jaren vragen we middels een amendement af te zien van in de begroting opgenomen verhoging van de hondenbelasting en precariobelasting. Het nadelige effect op de begroting 2015 bedraagt in totaal circa EUR 2.400

Amendement: afzien verhoging hondenbelasting en precariobelasting.

Raadsopdracht Sociaal Giessenlanden

ofwel de beleidsvoornemens als een hoeksteen van de samenleving wankelt

De aandacht van de CU zal in 2015 gericht zijn op de praktische uitwerking van de transformatie van de Jeugdhulp, Participatiewet en Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Daarbij ligt onze focus op de menselijke maat en niet op de financiële consequenties. De CU slaagt er niet in om op dit moment een betrouwbare inschatting te maken hoe de transformatie gaat uitpakken. Daarvoor zijn er te veel vragen.

Zoals:

- Zal in Giessenlanden adequate zorg op maat verstrekt gaan worden?
- Zal de Gemeente Giessenlanden aan haar zorgplicht kunnen blijven voldoen, als in de sociale omgeving en met basisvoorzieningen niet kan worden voorzien in de hulpvraag?
- Zal Giessenlanden in staat zijn om de transities op klantvriendelijke wijze te laten verlopen?
- Zal het proces voor iedere betrokkene voldoende transparant verlopen?

De CU heeft in een vroeg stadium gevraagd om specifieke gegevens over de Giessenlandse startsituatie. Helaas kunnen we op geen enkele wijze beoordelen of de inkoop bij zorgverleningsinstanties matcht met de huidige zorgbehoefte in Giessenlanden. Niets is vervelender voor een hulpvrager om een goede, betrouwbare en vertrouwde zorgrelatie te moeten beëindigen omdat er geen zorgcontract met de betreffende hulpverlener is afgesloten. Kan het PGB uitkomst bieden in een dergelijke situatie? De belangenorganisatie van PGB-houders Per Saldo meldde eind oktober jl. dat 50.000 Jeugdhulp PGB-houders nog niet weten waar ze aan toe zijn. Een treffende illustratie van het last minute werk in de transities; terwijl het verschaffen van zekerheid zo'n belangrijke, helende factor is.

Veel deskundige hulpverleners, veelal zzp'ers en hulpverleningsorganisaties zijn niet gecontracteerd of

worden door de zorgverzekeraars alsnog buiten spel gezet. De CU zou graag willen zien dat in de raadsopdracht Sociaal Giessenlanden wordt opgenomen dat de beoordeling van de motivatie van de aanvrager om de maatwerkvoorziening als PGB geleverd wenst te krijgen laagdrempelig is, zodat er voldoende ruimte blijft voor maatwerk, dat aansluit bij de zorgvraag van de individuele burger.

Motie 1

laagdrempelige beoordeling motivatie om PGB aan te vragen (Jeugdzorg en WMO)

Geen epidemische uitbraak van administratieve verplichtingen voor het sociale wijkteam

In 2015 wordt wat de CU betreft veel ruimte gemaakt worden voor het bottom-up proces. Daarbij hoort delegatie van bevoegdheden, zonder dat dit gaat leiden tot een epidemische uitbraak van administratieve verplichtingen voor het sociale wijkteam. Ofwel: regie op afstand met vertrouwen in de zelfredzaamheid, kundigheid en mondigheid van de organisatie in het werkveld zodat voor iedereen duidelijk is dat Giessenlanden zowel financieel als uitvoerend op verantwoorde wijze de vangnetrol op zich neemt.

In de raadsopdracht Sociaal Giessenlanden staat dat alle activiteiten moeten passen binnen de financiële middelen die voor de decentralisaties en transformatie van het Rijk worden ontvangen. De CU vindt dat het vermogen van Giessenlanden ook voor kwetsbare burgers moet kunnen worden ingezet, als dat nodig mocht blijken.

De CU dient een motie in met de onderstaande strekking.

Motie 2

Het uitgangspunt is dat alle zorgactiviteiten moeten passen binnen de financiële middelen die door het Rijk ter beschikking worden gesteld wordt in heroverweging genomen op het moment dat tekorten dreigen te ontstaan. Ook het vermogen van Giessenlanden inzetten voor kwetsbare hulp- en zorgvragers als dat nodig mocht blijken.

Raadsopdracht Kerngericht werken

Bij de raadsopdracht Kerngericht werken merkt het college op dat dit de rode draad is door alle andere raadsopdrachten. Daar zijn we het van harte mee eens. De burgers van Giessenlanden hebben ruimte nodig om zelf aan de slag te gaan om op allerlei gebieden te werken aan behoud en verbetering van de leefbaarheid in hun eigen dorp. Dat geldt voor individuele burgers, verenigingen en kerken, maar ook voor het bedrijfsleven en netwerkorganisaties.

Het college kent de dorpsraden in het kerngericht werken een bijzondere rol toe. Ook dát onderschrijven we. Maar de CU heeft grote moeite met het ontbreken van concrete afspraken. Die afspraken zijn nodig, zodat duidelijk is wat de speelruimte van de dorpsraden is. Én van de gemeenteraad. U wisselt de democratische legitimiteit in de raadsopdracht al te gemakkelijk in door een beroep te doen op vertrouwen. U heeft het over verwachtingsmanagement. Wel: wat kan de gemeenteraad van de dorpsraden verwachten, en wat kunnen de dorpsraden van de gemeenteraad verwachten?

Meer duidelijkheid kan er ook aan bijdragen dat er nog meer dan nu het geval is daadwerkelijk initiatieven

vanuit de dorpen zelf worden ontplooid en uitgevoerd. Het ontbreken van duidelijkheid leidt namelijk niet automatisch tot organische groei en kan makkelijk omslaan in een overheersende rol van de gemeente. Iets dat we juist niet meer of in elk geval in mindere mate willen. Overigens heeft de CU de indruk dat de kanteling sneller gaat in de dorpen dan op het gemeentehuis.

Door de focus op kerngericht werken met een dorpsgewijze aanpak, hoe zinvol en belangrijk ook, gaan we mogelijk voorbij aan de vele kansen die er gemeentebreed liggen. We zijn benieuwd hoe het college het gewenste samenspel tussen burgers en de gemeente over de dorpsgrenzen verder inhoud wil geven.

Raadsopdracht een bloeiende economie

De CU juicht toe dat een bloeiende economie in Giessenlanden op de agenda gezet wordt. Helaas is dit onderwerp nauwelijks in de afgelopen jaren in de raad ter sprake gekomen. Dat blijkt wel uit de gedateerdheid van de opgesomde beleidsstukken

Het gunnen van gemeentelijke opdrachten aan lokale ondernemers is een aandachtspunt. Immers, steeds meer projecten worden regionaal aanbesteed, waarbij het belang van de lokale ondernemers in het gedrang komt.

Het regionale harnas voor het realiseren van woningbouw in de dorpskernen is onze fractie nog altijd een doorn in het oog. Het bouwen naar behoefte (dus inspelen op de actuele vraag) mag wat de CU betreft voorrang krijgen boven een regionale sturing. En ook Kleurrijk Wonen mag de komende jaren uit gaan pakken met de renovatie van tal van huurwoningen in de sociale sector in Giessenlanden. Het aanpassen van huurwoningen in de sociale sector zodat die beter voldoet aan de vraag wordt meer en meer noodzakelijk. Wat voor consequenties heeft het trouwens voor Giessenlanden als de woningcorporaties van overheidswege verplicht wordt zich te beperken tot hun kerntaak?

Bij het ontwikkelen van bedrijventerreinen in Giessenlanden gaat het wat ons betreft om twee trefwoorden: kleinschaligheid en een verantwoorde inpassing in het landschap. De gemeenten Zederik en Gorinchem hebben aangekondigd langs de A27 bedrijventerreinen uit te breiden c.q. te ontwikkelen. Op regionaal niveau lijkt op korte termijn voldoende nieuwe vestigingsmogelijkheden te ontstaan.

De CU is blij met het initiatief van het vervaardigen van een nieuwe omgevingsvisie. Met het prijskaartje van EUR 100.000 wat daar aan kleeft evenwel niet. Wij vragen ons af of deze activiteit kerngericht te benaderen valt en middels bestaande burgerlijke en ondernemers overlegstructuren met ambtelijke inzet -of anderszins- budgetneutraal te realiseren valt. In een motie vragen we het college hier onderzoek naar te doen.

Motie 3

Geen EUR 100.000 uitgeven aan nieuwe omgevingsvisie, maar kerngericht met ambtelijke inzet en bestaande overlegstructuren - of anderszins- zo mogelijk budgetneutraal de visie te ontwikkelen.

Raadsopdracht Duurzaam Giessenlanden

Geheel in lijn met ons verkiezingsprogramma ondersteunt de CU van harte de in deze paragraaf verwoorde speerpunten. Er is nog wel een aantal kansen voor open doel. In de snelheid van het benutten van de kansen mankeert in de ogen van de CU echter het nodige. Zeker voor wat betreft de activiteiten die

tegelijkertijd een lastenverlichting betekenen, mag de gemeente een productieve- en supersnelle spits aantrekken. Eén motie met betrekking tot de vervanging van het voertuigenpark dienen we in, als lichtend voorbeeld voor het benutten van soortgelijke kansen voor open doel.

Motie 4

Voertuigenpark gemeente Giessenlanden vervangen door voertuigen met motoren met lage CO₂-uitstoot.

Raadsopdracht Transformatie Organisatie

De ontwikkelingen met betrekking tot de bestuurlijke toekomst zijn van grote invloed op de beleidsvoornemens, zoals verwoord in de raadsopdracht Transformatie Organisatie.

De CU kan zich in grote lijnen vinden in de geformuleerde speerpunten. Wij hechten eraan te benadrukken dat zolang de bestuurlijke toekomst van Giessenlanden nog geen vaste contouren heeft er nauwelijks invulling kan worden gegeven aan het toekomstperspectief van onze ambtenaren. Deze onzekerheid zal ongetwijfeld consequenties hebben voor het arbeidsklimaat en werkdruk. De CU vraagt zich zo langzamerhand af of gezien de ambities van Giessenlanden het op korte termijn verantwoord is nog verder te bezuinigen op de personeelsformatie. De robuustheid van de ambtenarenorganisatie moet de komende tijd wel afgestemd blijven op de te verwachten workload. En die is niet gering. Wij vragen het college dan ook met het hanteren van tijdlijnen bij het realiseren van veranderingen in de organisatie hiermede terdege rekening te houden.

Tot slot, voorzitter, geachte aanwezigen, luisteraars en lezers,

Onze waardering en dank spreekt de CU uit voor het vele werk dat in de Giessenlandse gemeenschap wordt verricht. Door professionals en tal van vrijwilligers en mantelzorgers. De samenleving laat zich van haar goede kant zien door veerkracht te tonen. En ook de inzet van het college, griffie, de ambtenaren en dorpsraden en adviesorganen wil de CU roemen. In dat proces mogen we ons gesterkt voelen door saamhorigheid, die de CU constructief wil blijven propageren.

De CU bidt om Gods onmisbare wijsheid en inzicht bij het verder uitbouwen van deze saamhorigheid en wenst u daarbij Gods zegen toe.